ADDENDUM

GEMEENTE UDEN

Addendum op raadsadvies afvalinzameling laagbouw

2017/13102a		☐ Raadscommissie S&B
Auteur: H. Hoff		☒ Raadscommissie REF
E-mail: hiltja.hoff@uden.nl		
Afdeling: Ruimte		
Afd.hoofd: T. Kemperman	Effect op begroting	☐ ja
Port: F. van den Berg		☒ nee

Onderwerp
Toevoeging van maatwerk bij de nieuwe afvalinzameling naar aanleiding van de oordeelsvormende avond in de raadscommissie Ruimte, Economie en Financiën op 16 februari 2017.

Aanleiding
In de commissievergadering van 16 februari 2017 is het voorstel voor een nieuwe inzamelmethode van afval bij de laagbouw besproken.
Door de fracties is voorgesteld dat bewoners kunnen kiezen tussen verschillende groottes van containers om daarmee meer maatwerk te kunnen bieden. Daarbij werd ook gevraagd of het mogelijk is om dit maatwerk terug te laten komen in de hoogte van de afvalstoffenheffing.
De wethouder heeft vervolgens toegezegd om dit maatwerk via een addendum toe te voegen.

Voorliggend raadsbesluit
Op dit moment ligt het volgende aan de raad voor om te besluiten:
1. In te stemmen om het tuinafval van maart t/m november wekelijks en in december t/m februari 1x per 2 weken in een kliko in te zamelen.
2. In te stemmen om het keukenafval samen met het tuinafval in een kliko in te zamelen.
3. In te stemmen om papier en karton eenmaal per maand in een kliko in te zamelen.
4. In te stemmen om het verpakkingsafval van plastic, blik en drankkarton wekelijks in de daarvoor aangewezen zak in te zamelen.
5. In te stemmen om het restafval 1x 3 weken in een kleinere kliko in te zamelen.

Een besluit over de afvalstoffenheffing maakte toen geen deel uit van het raadsvoorstel omdat dit later in de reguliere cyclus van het vaststellen van heffingen voor 2018 eind dit jaar aan de raad voorgelegd zou worden. Vanwege de vragen en verzoeken vanuit de commissie maken de uitgangspunten van de afvalstoffenheffing nu wel deel uit van dit addendum.

Toelichting wijziging raadsbesluit

1. <u>Maatwerk door keuzemogelijkheid in groottes van containers</u>

Binnen de commissie is sprake geweest om meer maatwerk te bieden door bewoners zelf te laten kiezen voor een bepaalde grootte van container. Deze keuzemogelijkheid helpt om de afvalscheiding te bevorderen, rekening te kunnen houden met de ruimte in of rondom huis en leidt daarmee ook tot een hogere acceptatie van de nieuwe inzamelmethode en containers.
De afwegingen voor wel of geen container en vervolgens welke maat verschillen per afvalstroom:

1a) Restafval
Bij de containermaten voor het restafval, spelen de volgende afwegingen een rol:

- Uit de afvalproeven is gebleken dat een kleinere restafvalcontainer beter werkt dan een grote container. Daarmee valt de keuze op een 120 of 140 liter restafvalcontainer en niet op de 240 liter container.
- De kleinst mogelijke container die een inzamelaar in dezelfde route als de 140 liter restafvalcontainers kan inzamelen is de 120 liter container.
- Een 120 liter restafvalcontainer hoeft bij meerpersoonshuishoudens niet tot een betere afvalscheiding te leiden omdat het verschil van 20 liter tussen deze containers zo minimaal is dat met aandrukken van het afval dit al bereikt kan worden.
- Een kleinere restafvalcontainer bij een 1-persoonshuishouden onderschrijft beter het feit dat zij minder afval hebben.
- De inzamelaar kan de 120 en 140 liter containers in dezelfde inzamelroute inzamelen.

Conclusie maatwerk bij restafvalcontainers
Het is niet zinvol om bewoners keuzemogelijkheid te bieden tussen 120 of een 140 liter restafvalcontainer. Keuzemogelijkheid geeft een 1-persoonshuishouden juist de mogelijkheid om het afval minder te scheiden en een kleinere container bij een meerpersoonshuishouden betekent niet direct een betere afvalscheiding. Dat betekent dat een 1-persoonshuishouden standaard een 120 liter restafvalcontainer krijgt en een meerpersoonshuishouden standaard een 140 liter restafvalcontainer.

1b) Papier en karton
Bij het papierafval zijn de volgende afwegingen te maken:
- Uit de afvalproeven is gebleken dat het hebben van een container voor het papierafval onbewust voor een flink betere papierscheiding zorgt dan nu het geval is in overig Uden. Gewoonweg omdat er altijd een inzamelmiddel voor het papier aanwezig is. Daarom is het kunnen kiezen voor een container of geen container niet wenselijk.
- De kleinst mogelijke container voor een containerinzameling is 120 liter, maar levert niet minder plaatsbeslag op voor de bewoner dan een 140 liter container. Een 120 en een 140 liter container zijn even breed en verschillen alleen in hoogte iets.
- Een papierinzamelaar kan een 140 liter en 240 liter containers efficiënt en gelijktijdig inzamelen.

Maatwerk papiercontainers:
Keuzevrijheid tussen 140 liter en 240 liter levert de bewoners de grootst mogelijke ruimtebesparing op en kan nog steeds efficiënt ingezameld worden. Een vrije keus in wel of geen container wordt niet geboden. Omwisselen van groottes is altijd mogelijk tegen een kostendekkend omwisseltarief.

Bewoners uit de afvalproef met de papiercontainers die kiezen voor een 240 liter papiercontainer behouden hun huidige papiercontainer.

1c) Groente, Fruit-, Tuinafval + Etensresten (GFT+E)
Bij GFT+E spelen de volgende afwegingen een rol bij de keuze voor containergroottes:
- De hoeveelheid tuinafval die een bewoner heeft (geen, normaal, veel) beïnvloedt de behoefte voor een grotere of kleinere container. Daarmee zou het kunnen kiezen in groottes die hierbij past de afvalscheiding en acceptatie van de container bevorderen.
- Een keukenemmer kan gecombineerd ingezameld worden met een containerinzameling voor GFT+E. Het is niet ideaal voor de inzamelaar omdat zij de keukenemmers handmatig moeten legen, maar is wel mogelijk. Het plantenafval dat een bewoner heeft, kan in de keukenemmer worden aangeboden.
- Een keuze tussen 140 liter en een 240 liter container is nog steeds efficiënt in te zamelen en levert de bewoner ook ruimtebesparing op. Een incidenteel overschot aan tuinafval, kan de bewoner bijvoorbeeld bij de volgende inzamelronde in de container of gratis bij de milieustraat aanbieden.

Maatwerk GFT+E containers
Keuzevrijheid tussen een 25 liter keukenemmer, 140 liter of 240 liter GFT+E container levert de bewoner de grootst mogelijke ruimtebesparing op en kan in dezelfde inzamelroute worden ingezameld. Omwisselen van groottes is altijd mogelijk tegen een kostendekkend omwisseltarief.

Bewoners die kiezen voor een 140 liter groencontainer, kunnen aangeven of hun huidige container nog in orde is en behouden dan de hun groencontainer.

2.Differentiatie via afvalstoffenheffing

De vraag was of differentiatie in de afvalstoffenheffing mogelijk is op basis van maatvoering containers. Het achterliggende idee hierbij is dat dit afvalscheiding zou kunnen bevorderen.

2a) Differentiatie op basis van containermaat restafval

Om de volgende redenen wordt afgeraden om differentiatie op basis van maatvoering restafvalcontainer te maken:

- De keuze valt tussen een 120 of een 140 liter restafvalcontainer. Het verschil van 20 liter tussen deze containers is te klein om bewoners aan te zetten tot een betere afvalscheiding. Het compacter aanbieden van het restafval is al voldoende om te passen in een 120 liter container en is dus geen gevolg van beter scheiden van afval. De afvalstoffenheffing koppelen aan de containermaat voor restafval (120 liter of 140 liter) bevordert daarmee geen afvalscheiding.
- Het compacter aanbieden kan zelfs nadelig gevolgen hebben voor de levensduur van de restafvalcontainer. Een te veel en vaak aangeduwd afval kan scheuren in de romp en eventueel breken van de wielassen veroorzaken.
- De maatvoeringen van 120 en 140 liter voor restafval bieden geen mogelijkheid voor differentiatie.

2b) Differentiatie op basis van maatvoering papiercontainer of gft+e container

Deze differentiatie wordt afgeraden om de volgende redenen:

- Een wat ruimere container voor papier of gft+e zorgt ervoor dat de bewoner minder snel beperkt wordt om betreffend afval te scheiden en bevordert daarmee juist afvalscheiding;
- Ook voorkomt of beperkt het ontwijkgedrag waardoor het 'overschot' alsnog bij het restafval terecht komt;
- Diegene die nog ruimte overhouden in de restafvalcontainer, zouden vanwege financiële redenen kunnen overwegen voor een kleinere papier- of gft+e container om vervolgens het overschot aan papier- of gft+e afval bij het restafval aan te bieden. Daarmee wordt afvalscheiding niet bevordert.
- Ook zou de bewoner het 'papieroverschot' dat niet meer in de kleinere container past gratis kunnen aanbieden bij Udi en milieustraat en het 'tuinoverschot' gratis bij de milieustraat. Daarmee betaalt de bewoner alsnog niet voor zijn extra papier- of tuinafval.
- Belonen van een grotere container, kan weer tot gevolg hebben dat bewoners die de ruimte hebben kiezen voor een grote container om vervolgens deze maar halfvol aan te bieden.
- Ook speelt mee dat bij papier meer sociale cq maatschappelijke zaken een rol kunnen spelen: op de hoogte blijven van (lokaal) nieuws of aanbiedingen via huis-aan-huis bladen, tijdschriften, kranten, reclamefolders, etc. Niet iedereen wil of heeft digitale mogelijkheden of wil juist vanwege financiële problemen graag op de hoogte blijven van aanbiedingen etc.
- Kosten direct verbinden aan tuinafval kan bovendien de ontwikkeling stimuleren dat bewoners hun tuinen minder groen inrichten. Gezien de bestuurlijke ambitie van duurzaamheid is de vraag of minder groen een ontwikkeling is die men wil stimuleren.

Een gunstigere afvalstoffenheffing voor een grote container leidt niet automatisch tot betere afvalscheiding, zo leidt een gunstigere afvalstoffenheffing voor een kleinere container ook niet automatisch tot minder van papier of gft+e. Differentiatie bij deze afvalstromen is daarom af te raden.

2c) Differentiatie op 1- of meerpersoonshuishouden

Het voorstel is om de afvalstoffenheffing te blijven differentiëren op 1- of meerpersoonshuishouden, waarbij de 1-persoonshuishouden een lagere afvalstoffenheffing heeft dan een meerpersoonshuishouden. In grote lijnen kan aangenomen worden dat een 1-persoonshuishouden minder afval heeft dan een meerpersoonshuishouden. Dit kan zich uiten in minder restafval, maar ook in minder glasafval, minder grof afval etc. Wel is uit de afvalproeven naar voren gekomen dat enkele 1-persoonshuishoudens meer restafval aanbieden dan een meerpersoonshuishouden. Dit kan het gevolg zijn dat het gevoel van noodzaak om afval te scheiden bij een 1-persoonshuishouden kleiner is. Zij kunnen met hun 120 liter restafvalcontainer relatief meer restafval per persoon aanbieden dan een meerpersoonshuishouden per persoon. Daarom is het ook juist van belang om 1-persoonshuishouden te voorzien van de kleinst mogelijke restafvalcontainer.

Mocht er interesse zijn om te differentiëren op hoeveelheid restafval is een andere vorm van diftar nodig met eventueel het bijbehorende weeg-, registratie- en facturatiesysteem. Het invoeren van een dergelijk systeem vergt allerlei bestuurlijke afwegingen tussen de verschillende diftarsystemen, aanvullende afspraken met de inzamelaar, een nieuw afvalstoffenheffingsysteem, etc. Dit is niet haalbaar om in 2017 in te voeren. Het kan wel deel uit maken van het toekomstplan, verderop kort toegelicht. Met de komende aanschaf van de containers en de inzamelmethode blijft het in ieder geval mogelijk om dit in de toekomst alsnog in te voeren.

3. Afvalstoffenheffing 2018

De bewoners in de afvalproefgebieden hebben laten zien dat zij met de hogere service voor afvalinzameling hun afval beter kunnen scheiden. De hoeveelheid restafval is in de proefgebieden gedaald van 233 kg naar 123 kg per persoon. Er heeft een duidelijke verschuiving plaats gevonden van restafval naar de afvalstromen gft+e, papier en verpakkingsafval. Naast het duurzaamheidseffect dat meer grondstoffen gerecycled kunnen worden, heeft de nieuwe inzamelmethode ook een financieel effect. De hogere service in het inzamelen zorgt voor hogere inzamelkosten en de betere afvalscheiding voor hogere verwerkingskosten gft+e (meer gft+e), hogere opbrengsten (meer papier en verpakkingsafval) en lagere verwerkingskosten restafval (minder restafval). Gebaseerd op de meest actuele tarieven (2017) betekent dit een kostenvoordeel van ruim € 345.000 per jaar. In onderstaande tabel is het financiële effect samengevat. De enorme daling in verwerkingskosten restafval is een gevolg van bijna halvering hoeveelheid restafval maar ook het gunstiger verwerkingscontract dat dit jaar is gestart.

	Huidige inzamelmethode laagbouw		Nieuwe inzamelmethode laagbouw
Inzamelkosten	€	956.820	€ 1.546.111
Verwerkingskosten restafval	€	1.192.032	€ 266.330
Verwerkingskosten gft+e	€	85.773	€ 312.215
Opbrengsten papier, verpakkingen	€	-461.330	€ -696.371
Totaal	**€**	**1.773.295**	**€ 1.428.285**
		Voordeel	**€ 345.009**
	Kosten en opbrengsten obv:		**Kosten en opbrengsten obv:**
	- 233 kg restafval per persoon		- 123 kg restafval per persoon
	- verwerkingstarieven restafval 2016		- verwerkingstarieven restafval 2017
	- vergoedingen 2016		- vergoedingen 2017
	- inzameltarieven huidige methode		- inzameltarieven afvalproeven

Bovenstaande berekeningen zijn gemaakt bij een afvalscheiding waarbij gemiddeld binnen de laagbouw 123 kg restafval per persoon wordt gehaald. Een nog betere afvalscheiding heeft effect op de hoogte van de verwerkingskosten restafval en gft+e, maar ook op de hoogte van de opbrengsten papier en verpakkingen. Mocht dit bijvoorbeeld leiden tot 75 kg restafval zonder extra inzamelkosten betekent dit een verdere besparing van ca € 100.000.

Met het oog op de ontwikkeling van afvalscheiding en een gunstiger verwerkingscontract is vanwege bezuinigingen reeds voor 2017 de afvalstoffenheffing met € 277.000 verlaagd. Resteert nog een kostenvoordeel van € 68.000 voor een verdere verlaging van de afvalstoffenheffing voor 2018.

Jaarlijks worden de kosten en opbrengsten van afval bij het opmaken van de begroting meerjarig in beeld gebracht. Op basis van deze meerjarenprognose en de stand van de voorziening Egalisatie afvalstoffenheffing is beoordeeld of een ander tarief van de afvalstoffenheffing noodzakelijk is om op lange termijn 'maximaal kostendekkend' te zijn. Omdat het een egalisatievoorziening betreft, dient er wel sprake te zijn van significante veranderingen in de prognoses. Nu met de invoering van het nieuwe inzamelsysteem is het een goed moment om het tarief te wijzigen.
De egalisatievoorziening is namelijk sinds begin 2013 van € 0,8 naar € 2,8 miljoen eind 2016 gegaan, ondanks een 5% verlaging van de afvalstoffenheffing in 2014.

Op basis van de verwachte effecten van de nieuwe inzamelmethode (€68.000) en de huidige stand van de egalisatiereserve ontstaat de mogelijkheid om de afvalstoffenheffing voor in ieder geval 5 jaar met 10% te verlagen met € 429.000. Met deze termijn resteert voldoende egalisatiereserve om risico's zoals de naheffing van Attero en onzekerheden ten gevolge van afvalscheiding op te vangen (na 5 jaar circa € 1,3 miljoen) en is de verlaging voldoende hoog voor een maximaal kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing op langere termijn. Indien de afvalscheidingseffecten gemeentebreed niet worden gerealiseerd, omdat inwoners het afval in de praktijk anders scheiden dan bij de afvalproeven, heeft dat mogelijk na 2018 effect op afvalstoffenheffing.

Nieuwe tarieven afvalstoffenheffing 2018
Het verlagen van de afvalstoffenheffing met 10% betekent voor 2018 een verlaging van de afvalstoffenheffing met € 429.000, oftewel een verlaging van € 21,54 bij een 1-persoons en € 26,06 bij een meerpersoonshuishouden. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2018, worden de tarieven in de afvalstoffenheffing met deze bedragen verlaagd.

Aangepast raadsbesluit
Daarmee komen we tot de volgende aanpassing van het raadsbesluit:

1. Het GFT+E in een 25 liter, 140 liter of 240 liter container in te zamelen.
2. Het papier en karton in een 140 liter of 240 liter container in te zamelen.
3. Het restafval bij een 1-persoonshuishouden in een 120 liter en bij een meerpersoonshuishouden in een 140 liter container in te zamelen.
4. Afvalstoffenheffing differentiëren op basis van 1- of meerpersoonshuishoudens en niet op containermaten.

Toekomstplan om 75 kg restafval per persoon in 2020 te behalen.
In de commissie werd de vraag gesteld wat de plannen zijn om de 75 kg restafval per persoon in 2020 te bereiken. Met de nu voorstaande nieuwe afvalinzameling en bijbehorende communicatie wordt in ieder geval een grote stap gemaakt in deze richting. De afvalproeven laten zien dat het restafval bij laagbouw hiermee van 233 kg naar 123 kg per persoon kan dalen. In 2018 worden de afvalscheidingsresultaten van de nieuwe inzamelmethode gemonitord. Als het vermoeden bestaat dat de 75 kg niet worden behaald, worden vervolgstappen aan het bestuur voorgelegd. Welke vervolgstappen mogelijk zijn zal afhankelijk zijn van wat nog in het restafval wordt aangeboden dat geen restafval is. Ideeën van vervolgstappen zijn invoering van een van de diverse vormen van diftar, omgekeerd inzamelen of nieuwe faciliteiten aanbieden voor bijvoorbeeld grof afval.

Bijlage: gewijzigd concept raadsbesluit met aangepaste besluiten.

Uden, 7 maart 2017

Burgemeester en wethouders van Uden

de secretaris	de burgemeester
mr. J.M. Smarius	drs. H.A.G. Hellegers